

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) NUTARTIS

2006 m. birželio 27 d.*

Byloje C-242/05,

dėl *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* (Nyderlandai) 2005 m. gegužės 31 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. birželio 3 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

G. M. van de Coevering

prieš

Hoofd van het District Douane Roermond van de rijksbelastingdienst,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Schiemann, teisėjai N. Colneric ir K. Lenaerts (pranešėjas),

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas P. Mengozzi,
kancleris R. Grass,

manydamas, kad pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą klausimas sprendinamas motyvuota nutartimi,

susipažinęs su generalinio advokato nuomone,

priima šią

Nutartį

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su EB sutarties 49–55 straipsnių aiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp G. M. van de Coevering (toliau – ieškovas) ir *District Douane Roermond* mokesčių tarnybos vadovo dėl nurodymo sumokėti mokesčius už naudojimąsi Nyderlandų keliuose lengvoju automobiliu, išnuomotu ir įregistruotu Belgijoje.

Nacionalinės teisės aktai

- 3 1992 m. Mokesčio už lengvuosius automobilius ir motociklus įstatymo (*Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen* 1992, toliau – Įstatymas), redakcijos, galiojusios iki 2002 m. sausio 1 d., 1 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Lengvieji automobiliai ir motociklai apmokestinami mokesčiu, vadinamu „mokesčiu už lengvuosius automobilius ir motociklus“.

2. Mokestis tampa mokėtinas lengvąjį automobilį ar motociklą įregistravus registre pagal 1994 m. Kelių eismo įstatymą (*Wegenverkeerswet*).

<...>

5. Jei neįregistruotas lengvasis automobilis ar motociklas faktiškai pateikiamas naudotis fiziniam asmeniui, gyvenančiam Nyderlanduose, ar juridiniam asmeniui, įsteigtam Nyderlanduose, mokestis tampa mokėtinas, kai šia motorine transporto priemone pirmą kartą pasinaudojama Nyderlandų keliuose Kelių eismo įstatymo prasme.“

- 4 Įstatymo 5 straipsnio 2 dalis skelbia:

„Neįregistruotų lengvųjų automobilių ar motociklų atžvilgiu mokestį privalo mokėti tas, kuris faktiškai naudojasi motorine transporto priemone.“

5 Įstatymo 6 straipsnyje numatyta:

„1. Mokestis turi būti sumokėtas deklaravimo būdu.

2. Nukrypstant nuo Bendrojo įstatymo dėl valstybės mokesčių (*Algemene Wet inzake Rijksbelastingen*) 10 straipsnio 2 dalies ir 19 straipsnio 3 dalies:

a) mokestis sumokamas

i) prieš registracijos numerių išdavimą įvardytam asmeniui, kai mokestis mokėtinas registruojant;

ii) prieš pirmą panaudojimą, kai mokestis mokėtinas dėl pirmo pasinaudojimo keliais;

b) deklaracija pateikiama sumokant.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies b punkto, ministerijos nutarimu galima atleisti nuo mokesčio mokėjimo prieš pirmą pasinaudojimą keliais.

4. Jei 3 dalyje numatytu atveju asmuo, kuris faktiškai naudojasi neįregistruotu lengvoju automobiliu ar motociklu, mokesčių pareigūnų ar tyrėjų Baudžiamojo proceso kodekso (Wetboek van Strafvordering) 141 straipsnio prasme atliekamo patikrinimo metu neįrodo, kad mokestis yra sumokėtas, ši mokesčių reikia sumokėti nedelsiant.“

6 Iki 2001 m. birželio 30 d. galiojusios Įstatymo redakcijos 9 straipsnio 1 dalis skelbia:

„1. Lengvojo automobilio atžvilgiu taikomas mokestis, kurį sudaro 45,2 % lengvojo automobilio katalogo neto kainos, atskaičius 3394 NLG sumą; lengvojo automobilio, turinčio slėginio uždegimo variklį, atžvilgiu ši mokesčių sudaro 45,2 % katalogo neto kainos,

a) pridedant 722 NLG arba

b) sumažinus 478 NLG, jei šio lengvojo automobilio išmetamųjų dujų kiekis atitinka išmetamųjų dujų limitus, patvirtintus 2005 metais.

<...>“

7 1992 m. Nutarimo dėl lengvųjų automobilių ir motociklų mokesčio įgyvendinimo (*Uitvoeringsbesluit belasting van personenauto's en motorrijwielen*, toliau – Nutarimas) 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta:

„Lengvasis automobilis ar motociklas, kitoje valstybėje narėje išnuomotas fiziniam asmeniui, gyvenančiam Nyderlanduose, ar juridiniam asmeniui, įsteigtam Nyder-

landuose, atleidžiamas nuo mokesčio tik tuo atveju, jei šis automobilis yra grąžinamas už Nyderlandų ribų ar pristatytas Nyderlandų nuomos bendrovei ne vėliau kaip iki sekančios dienos po pirmo pasinaudojimo juo keliuose pabaigos.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 8 Ieškovas, gyvenantis Nyderlanduose, iš Belgijos bendrovės išsinuomojo lengvąjį automobilį, įregistruotą Belgijoje.
- 9 2001 m. gegužės 31 d. ir birželio 21 d. konstatavęs, kad paminėta transporto priemonė buvo parkuojama ir ja važinėjama Nyderlanduose jos neįregistravus šioje valstybėje narėje, *hoofd van het District Douane Roermond van de rijksbelasting-dienst* pagal įstatymo 1 straipsnio 5 dalį pateikė nurodymą sumokėti 60 476 NLG (27 565 eurus). Jis taip pat paskyrė 25 % šios sumos, tai yra 15 185 NLG (6 891 eurų) dydžio baudą.
- 10 Skundas dėl nurodymo sumokėti ir dėl sprendimo skirti baudą buvo nepatenkintas, todėl ieškovas pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.
- 11 Savo sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* nurodė, kad, kalbant apie automobilį, išnuomotą Nyderlanduose ar kitoje valstybėje narėje, automobilių mokestis mokėtinas visas ir galutinai, be galimybės jį susigrąžinti, tuo metu, kai Nyderlandų rezidentas pirmą kartą keliuose

pasinaudoja šiuo automobiliu. *Gerechtshof* abejoja dėl to, ar šis mokestis netrukdo Nyderlandų rezidentui išsinuomoti lengvąjį automobilį kitoje valstybėje narėje, ypač kai nuomos trukmė yra ilgesnė nei Įgyvendinimo sprendimo 4 straipsnio 3 dalyje numatytas 2 dienų laikotarpis, bet daug trumpesnė nei transporto priemonės ekonominio naudojimo trukmė.

- 12 Iš tiesų tokiam laikotarpiui Nyderlandų rezidentas būtų labiau linkęs nuomotis automobilį, kuris įregistruotas Nyderlanduose ir už kurį nuomotojas jau sumokėjo automobilių mokestį, nei automobilį, kuris neįregistruotas Nyderlanduose ir už kurį šis mokestis dar nebuvo sumokėtas. Jei pirmuoju atveju nuomotojas sumokėtų mokestį įtraukia į nuomos kainą, kiekvienos nuomos, trumpesnės nei automobilio naudojimo trukmė, atveju suma, kuri įeina į nuomos kainą visada bus mažesnė nei bendra mokesčio suma. Tačiau antruoju atveju nuomotojas taip pat turėtų mokėti visą mokestį, neatsižvelgiant į nuomos trukmę ir į naudojimosi Nyderlandų keliais trukmę. Nyderlanduose neįregistruoto automobilio nuomotojas dažniausiai yra įsteigtas už Nyderlandų ribų.
- 13 Nors tiesa, kad nuomotojas, kuris nėra įsteigtas Nyderlanduose, prieš išnuomodamas automobilį Nyderlandų rezidentui gali atlikti tokią registraciją ir sumokėti visą lengvojo automobilio mokestį, jis paprastai nebus suinteresuotas to daryti, nes tokiu atveju jis turės arba perkelti viso mokesčio našta nuomininkui, o dėl to jo nustatyta nuomos kaina taptų nekonkurencinga, arba pats turėtų sumokėti visą mokestį ar didesnę jo dalį, o tai jį skatintų atsisakyti nuomoti automobilį.
- 14 Tuo atveju, jeigu nuomotojui galėtų būti trukdoma kitoje nei Nyderlandai valstybėje narėje nuomoti lengvąjį automobilį Nyderlandų rezidentui laikotarpiui, ilgesniam nei neapmokestinimo laikotarpis, bet trumpesniam nei automobilio naudojimo trukmė, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, galima teisėtai suabejoti, ar Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi grindžiamas mokestis suderinamas su laisvo paslaugų teikimo principu.

- 15 Remdamasis 2002 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cura Anlagen* (C-451/99, Rink. p. I-3193) 68 punktu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokia laisvo paslaugų teikimo kliūtis gali būti pateisinama imperatyviomis viešojo intereso priežastimis.
- 16 Pagal to paties sprendimo 67–69 punktus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad galima suabejoti dėl paminėto mokesčio atitikimo proporcingumo principą, nes šiuo atveju nurodymas sumokėti mokesį buvo priimtas dėl visos mokesčio sumos, remiantis vien tuo, kad tuo metu ieškovas naudojosi aptariama transporto priemone Nyderlandų teritorijoje, nenustačius nei faktinės lengvojo automobilio nuomos trukmės, nei tikslaus laikotarpio, per kurį ieškovas važinėjo šiuo automobiliu Nyderlandų keliais.
- 17 Tokiomis aplinkybėmis *Gerechthof te 's-Hertogenbosch* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Bendrijos teisė, o ypač EB 49–55 straipsniuose numatytas laisvas paslaugų judėjimas draudžia tam, kad iš Nyderlanduose gyvenančio fizinio asmens, kuris kitoje valstybėje narėje pagal nuomos sutartį išsinuomojo lengvąjį automobilį, neįregistruotą registre pagal 1994 m. Kelių eismo įstatymą ir už kurį nebuvo sumokėtas (Įstatymo) 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas mokeskis už lengvuosius automobilius ir motociklus, Nyderlandų (Karalystė) (reikalautų) pagal (Įstatymo) 1 straipsnio 5 dalį sumokėti visą mokesčių pirmą kartą pasinaudojus šiuo automobiliu Nyderlandų keliuose 1994 m. Kelių eismo įstatymo prasme, neatsižvelgiant į transporto priemonės nuomos ir naudojimosi Nyderlandų keliais trukmei ir aptariamam fiziniam asmeniui negalint remtis jokia teise būti neapmokestintam šiuo mokesčiu ar reikalauti jį grąžinti?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą, jei atsakymą į pateiktą prejudicinį klausimą galima aiškiai nustatyti iš Teisingumo Teismo praktikos, Teisingumo Teismas gali spręsti klausimą motyvuota nutartimi.
- 19 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką EB 49 straipsnis draudžia taikyti bet kokius nacionalinės teisės aktus, kurie be jokio objektyvaus pateisinimo trukdo paslaugų teikėjui faktiškai įgyvendinti šią laisvę (žr., be kita ko, minėto sprendimo *Cura Anlagen* 29 punktą ir 2004 m. kovo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-496/01, Rink. p. I-2351, 64 punktą). Be to, laisve teikti paslaugas naudojasi tiek paslaugų teikėjas, tiek paslaugų gavėjas (žr., be kita ko, 2005 m. vasario 17 d. Sprendimo *Viacom Outdoor*, C-134/03, Rink. p. I-1167, 35 punktą).
- 20 EB 49 straipsnis taip pat draudžia taikyti bet kokius nacionalinės teisės aktus, dėl kurių paslaugas teikti tarp valstybių narių tampa sunkiau, nei jas teikti vien valstybės narės viduje (1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-381/93, Rink. p. I-5145, 17 punktą ir minėto Sprendimo *Cura Anlagen* 30 punktą).
- 21 Pagrindinėje byloje Nyderlandų teisės aktai, nustatydami Nyderlandų rezidentams, kurie išsinuomojo transporto priemonę iš bendrovės, įsteigtos kitoje valstybėje narėje, reikalavimą sumokėti visą registracijos mokesčių pirmą kartą pasinaudojus Nyderlandų keliais, skatina juos atsisakyti išsinuomoti transporto priemonę kitoje valstybėje narėje. Todėl ši pareiga apsunkina nuomos, viršijančios vienos valstybės ribas, veiklą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Cura Anlagen* 37 ir 71 punktus) ir trukdo laisvam paslaugų teikimui.

- 22 Tokia priemonė gali būti taikoma tik kaip išimtinė priemonė, aiškiai numatyta EB 46 straipsnio 1 dalyje, arba jei ji yra pateisinama imperatyviomis bendrojo intereso priežastimis. Tačiau tokiu atveju šios priemonės taikymas taip pat turi užtikrinti tikslo, kurio ja siekiama, įgyvendinimą ir neturi viršyti to, kas būtina, kad jis būtų pasiektas (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Cura Alagen* 31 ir 32 punktus ir ten cituojamą teismų praktiką).
- 23 Išskyrus tam tikras šioje byloje nereikšmingas išimtis, automobilių apmokestinimas nebuvo suderintas. Taigi valstybės narės gali laisvai vykdyti savo kompetenciją mokesčių srityje, susijusioje su šiuo klausimu, su sąlyga, kad tai bus daroma laikantis Bendrijos teisės (minėto sprendimo *Cura Anlagen* 40 punktą).
- 24 Valstybė narė gali registracijos mokestį taikyti transporto priemonei, kurią kitoje valstybėje narėje įsteigta bendrovė suteikė jos rezidentui, kai ši transporto priemonė yra skirta iš esmės nuolat naudoti pirmojoje valstybėje narėje ar kai realiai ji yra taip naudojama (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Cura Anlagen* 42 punktą ir 2006 m. gegužės 30 d. Nutarties *Leroy*, C-435/04, Rink. p. I-4835, 14 punktą ir – dėl bendrovės suteiktų darbuotojams naudotis transporto priemonių – 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Daniją*, C-464/02, Rink. p. I-7929, 75–78 punktus; 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Nadin ir kt.*, C-151/04 ir C-152/04, Rink. p. I-11203, 41 punktą ir 2006 m. vasario 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Suomiją*, C-232/03, Rink. 2006, p. I-27*, 4 punktą).
- 25 Nacionalinis teismas turi įvertinti pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuomos sutarties trukmę ir faktinį išsinuomotos transporto priemonės naudojimą (žr. minėto Sprendimą *Nadin ir kt.* 42 punktą ir minėtos Nutarties *Leroy* 15 punktą).

- 26 Kadangi šios nutarties 24 punkte išvardytos sąlygos nėra įvykdytos, vienoje valstybėje narėje registruotos transporto priemonės susiejimas su kita valstybe nare yra nežymus, vadinasi, nagrinėjamam apribojimui reikalingas kitoks pateisinimas (minėto sprendimo *Komisija prieš Daniją* 79 punktas ir minėto sprendimo *Komisija prieš Suomiją* 48 punktas).
- 27 Bet koku atveju, darant prielaidą, kad toks pateisinimas egzistuoja, dar reikia, kaip Teisingumo Teismas tai nurodė minėto sprendimo *Cura Anlagen* 69 punkte, kad mokestis nepažeistų proporcingumo principo. Kalbant apie Austrijos vartojimo mokestį, susijusį su pareiga įregistruoti transporto priemones, išnuomotas kitoje valstybėje narėje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad toks mokestis prieštarauja paminėtam principui, jeigu tikslas, kurio juo siekiama, gali būti pasiektas nustatant mokestį, proporcingą transporto priemonės registracijos trukmei valstybėje, kurioje jis yra naudojamas, o tai užtikrintų įmonių, užsiimančių automobilių lizingu ir įsteigtų kitoje valstybėje narėje, nediskriminavimą mokesčio amortizacijos atžvilgiu.
- 28 Tas pats principas taikytinas ir nacionalinės teisės aktams, kurie, nereikalaudami įregistruoti transporto priemonės, išnuomotos ir įregistruotos užsienyje, numato mokestį, kuris turi būti sumokamas pirmą kartą pasinaudojus transporto priemone aptariamose valstybės narėse keliuose, jeigu tikslas, kurio šis mokestis siekia, gali būti pasiektas nustatant mokestį, proporcingą transporto priemonės naudojimo trukmei paminėtoje valstybėje.
- 29 Iš to išplaukia, kad nacionalinės teisės aktai, kurie reikalauja sumokėti mokestį, kurio suma nėra proporcinga transporto priemonės naudojimui aptariamoje valstybėje narėje, net jei juo ir siekiama teisėto su Sutartimi suderinamo tikslo, prieštarauja EB 49 ir EB 55 straipsniams, kai jis taikomas kitoje valstybėje narėje išnuomotoms ir įregistruotoms transporto priemonėms, kurios nėra nei skirtos iš esmės nuolat būti

naudojamos vien pirmoje valstybėje narėje, nei jomis faktiškai taip naudojamosi, nebent jo tikslas negali būti pasiektas nustatant mokesčių, proporcingą transporto priemonės naudojimo trukmei paminėtoje valstybėje.

- 30 Kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus, yra aišku, kad jų tikslas gali būti pasiektas mokesčiu, proporcingu transporto priemonės naudojimo Nyderlandų teritorijoje trukmei. Iš tikrųjų Nyderlandų vyriausybė pareiškė, kad šie teisės aktai bus priderinti taip, kad mokestis transporto priemonių, išnuomotų kitoje valstybėje narėje, atžvilgiu bus nustatytas remiantis nuomos sutarties trukme.
- 31 Esant šioms pagrindinės bylos aplinkybėms, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad aptariamo Nyderlandų mokesčio buvo pareikalauta iš ieškovo, prieš tai nenustačius nei transporto nuomos trukmės, nei naudojimosi juo Nyderlandų keliuose trukmės. Todėl šios aplinkybės neturi reikšmės galiojančio įstatymo taikymui.
- 32 Taigi pagrindinėje byloje aptariami teisės aktai tiek, kiek jie reikalauja kitoje valstybėje narėje išnuomos ir įregistruotos transporto priemonės, kuri nėra skirta nei iš esmės nuolat naudoti vien pirmoje valstybėje narėje, nei ja faktiškai taip naudojamosi, atžvilgiu sumokėti visą mokesčių, neatsižvelgiant į naudojimosi ja Nyderlandų keliuose trukmę ir nenumatant jokios teisės į neapmokestinimą mokesčiu ar jo susigrąžinimą, sumokėti mokesčių, kurio suma nėra proporcinga transporto priemonės naudojimo paminėtoje valstybėje trukmei.
- 33 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip, kad EB 49 ir EB 55 straipsniai draudžia tokius valstybės narės nacionalinės teisės aktus, kokie

nagrinėjami pagrindinėje byloje, kurie reikalauja iš šioje valstybėje narėje gyvenančio fizinio asmens, kuris išsinuomoja transporto priemonę, įregistruotą kitoje valstybėje narėje, pirmą kartą šią transporto priemonę panaudojus pirmosios valstybės narės keliuose, sumokėti visą įregistravimo mokestį, neatsižvelgiant į naudojimosi paminėtais keliais trukmę ir aptariamam asmeniui negalint remtis teise būti neapmokestintam mokesčiu ar susigrąžinti šį mokestį, kai ši transporto priemonė nėra nei skirta iš esmės nuolat naudoti vien pirmoje valstybėje narėje, nei ji faktiškai taip naudojama.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ³⁴ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Nyderlandų vyriausybės bei Europos Bendrijų Komisijos, kurios pateikė Teisingumo Teismui savo pastabas, bylinėjimosi išlaidos nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

EB 49 ir EB 55 straipsniai draudžia tokius valstybės narės nacionalinės teisės aktus, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, kurie reikalauja iš šioje valstybėje narėje gyvenančio fizinio asmens, kuris išsinuomoja transporto priemonę, įregistruotą kitoje valstybėje narėje, pirmą kartą šią transporto priemonę panaudojus pirmosios valstybės narės keliuose, sumokėti visą įregistravimo mokestį, neatsižvelgiant į naudojimosi paminėtais keliais trukmę ir aptaria-

nam asmeniui negalint remtis teise būti neapmokestintam mokesčiu ar susigražinti šį mokestį, kai ši transporto priemonė nėra nei skirta iš esmės nuolat naudoti vien pirmoje valstybėje narėje, nei ji faktiškai yra taip naudojama.

Parašai.